

**Evidența informatizată a vieții literare românești
dintre 1900-2006. Autori**

<http://www.iit.tuiasi.ro/philippide/dictionare/>
(Grantul Academiei Române nr. 01/2005-2006)

Ofelia ICHIM
Marius-Radu CLIM

Proiectul de grant *Evidența informatizată a vieții literare românești dintre 1900-2006. Autori* se concretizează printr-un site care își propune să completeze, pe suport informatic, *Baza de Date a „Dicționarului General al Literaturii Române”*, proiect fundamental al Academiei Române. Prin materialul sintetizat la finalizarea proiectului se aduce o contribuție majoră la elaborarea unei *Addenda* la *Dicționarul General al Literaturii Române*, la elaborarea ediției finale și adăugite a acestui Dicționar fundamental și se constituie o variantă pe suport informatic a *Bazei de Date (B.d)*. Se are în vedere extinderea, într-o etapă ulterioară, a câmpului informațional a segmentului referitor la receptarea critică a scriitorilor.

Acest proiect are caracter de pionierat în literatura română de specialitate, fiind pentru prima dată când se încearcă sortarea computerizată a informațiilor din arhiva *Dicționarului General al Literaturii Române (DGLR)*. Se urmărește facilitarea obținerii de pe un singur site a mai multor informații esențiale atât pentru specialiști, cât și pentru toți cei interesați de procurarea informațiilor inedite privind viața literară românească începând cu anul 1900. Sunt valorificate *B.d.* și *Arhiva de istorie literară (A.i.L)* aflate la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași. Menționăm că, în acest cadru, se regăsesc informații inedite despre sute de scriitori, informații care nu au fost introduse, până acum, în circuitul noutăților de specialitate. Proiectul *Evidența informatizată a vieții literare românești dintre 1900-2006. Autori* este realizat sub forma unui site cu numeroase link-uri, permițând accesul la informații din *B.d.* și *A.i.L* de la Iași a *Dicționarului General al Literaturii Române*.

B.d. și *A.i.L.*, aflate la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, s-au constituit printr-o muncă asiduă, timp de mai mulți ani. Activitatea de extragere și de primire a informațiilor nu a încetat ci, din contra, se remarcă printr-o muncă susținută și printr-o permanentă actualizare. În timp, ca și în prezent, au fost fișate sute de publicații (cărți și periodice) pentru a extrage informațiile ce aparțin istoriei și criticii literare. Totodată, prin chestionarele trimise scriitorilor sau rudelor acestora, au fost obținute alte zeci de date inedite, concludente pentru starea de fapt a literelor românești. Răspunsurile la întrebările din chestionar cuprind, în principal, date biografice și bibliografice, oferite fie de familiile scriitorilor, fie de cei care i-au cunoscut îndeaproape. Au fost primite informații despre autori care, între 1920 și 1940, au publicat în Basarabia, apoi s-au refugiat în România. Există informații despre autori fie puțin discutați, fie ignorați, dar care au avut rolul unor animatori ai vieții literare

interbelice din orașe precum Fălticeni, Silistra, Dorohoi, Mediaș, Bolgrad, Bălți, Lugoj. În arhivă se găsesc circa 1.000 de fotografii de scriitori, unele fiind originale, altele reprezintă adevărate piese de muzeu, datând de la începutul secolului al XX-lea.

Site-ul rezultat prin finanțarea acestui proiect creează o bază de date permisivă a *DGLR*, astfel încât utilizatorii află dacă un anumit scriitor are sau nu articol biobibliografic în *DGLR*, în care alte dicționare se regăsesc articole despre el, și dacă există informații suplimentare în *B.d.* și în *A.i.L* de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”. Site-ul obținut oferă posibilitatea alcătuirii unei *Addenda* la *DGLR*, și contribuie la realizarea ediției finale, îmbunătățită și adăugită a *DGLR*. Subliniem acest lucru, deoarece se realizează, în felul acesta, o evidență a numelor deja incluse în prima ediție a Dicționarului, dar și a celor care nu se regăsesc, deocamdată, în tomurile *DGLR*. Se facilitează alcătuirea capitolelor de referințe biografice din articolele consacrate autorilor respectivi, dar și a celor privind opera și reperele critice din aceleași articole. În general, datele inedite, cât și cele permanent actualizate, oferă o sursă importantă pentru autorii de articole din *DGLR*.

Site-ul conceput prin acest grant al Academiei Române cuprinde următoarele „capitole”:

- prima pagină;
- dicționare;
- categorii de dicționare;
- arhiva (Institutului de Filologie Română „A. Philippide”);
- galerie imagini;
- chestionar;
- căutări;
- despre site;
- contact.

Dicționarele și alte surse de informații au fost selectate conform următoarelor categorii:

- *Dicționarul general al literaturii române* – ca sinteză a dicționarelor literare elaborate până acum;
- marile dicționare literare românești;
- dicționare și lucrări informative din alt domeniu decât cel literar;
- lucrări de cultură regională;
- enciclopedii;
- istorii literare.

Extrăgând informații din aceste categorii de instrumente de lucru, la care se adaugă *A.i.L.*, obținem o evidență a numelor scriitorilor incluși în *DGLR* precum și lista celor care au fost omiși și urmează să fie „recuperați” în *Addenda* și în ediția a doua revizuită a *DGLR*.

„Căutările” se fac după cum urmează:

1. după titlul complet al dicționarului (se utilizează diacritice românești);
2. căutare a dicționarului după siglă;
3. căutare autor în dicționare;
4. căutare în Arhiva de istorie literară a Institutului;
5. căutare avansată, respectiv se caută numele unui autor în toată baza de date de pe site.

Chestionarul conține întrebările trimise, de-a lungul timpului, scriitorilor români din țară și din diaspora. Faptul că se află pe site oferă posibilitatea scriitorilor, criticilor și istoricilor literari să ia legătura cu Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și să ofere informații bio-bibliografice ce se vor regăsi în *A.i.L.* a Institutului și vor fi utilizate în *Addenda* și ediția a II-a a *DGLR*.

*

* *

În contextul actual informatizarea reprezintă o modalitate esențială în promovarea valorilor culturale ale unui popor sau ale unei limbi. Procesarea electronică a unor astfel de resurse a devenit de maximă importanță în condițiile societății moderne, în care comunicațiile prin medii electronice sunt din ce în ce mai răspândite. Resursele sau informațiile electronice despre o limbă vor asigura compatibilitatea acelei limbi utilizate de o comunitate națională mică, cu limbile de circulație internațională și vor contribui la menținerea identității lingvistice în condițiile globalizării societății contemporane. Acest fapt va fi decisiv pentru înlăturarea barierelor naturale, naționale, culturale și lingvistice, furnizând acces direct la informație în limba maternă a utilizatorilor români.

Mai mult, ținând seama de situația particulară a limbii române, este evident că orice efort în această direcție ar contribui, în final, și la îmbunătățirea comunicării între vorbitorii de limbă română (răspândiți pe glob în țări precum România, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Serbia, Bulgaria, țări ale Comunității Europene și ale continentului american), care vor putea avea acces nemijlocit la cunoașterea activităților culturale, în general, și a celor literare, în special, din spațiul României de astăzi.

O metodă prin care viața literară românească poate fi cunoscută de către românii de peste hotare sau chiar de cercetătorii străini interesați de filologia românească o constituie tocmai reușita acestui site care pune la dispoziție datele necesare despre cultura română. O astfel de pagină este concepută ca centru de stocare a informațiilor și conține un modul de căutare public unde orice utilizator poate accesa liber la informațiile dorite. Pagina Web care să conțină astfel de date a fost concepută folosind tehnologii PHP și MySQL Server care pot fi utilizate gratis pentru proiectare.

SQL este un standard internațional în căutarea și găsirea de informații din bazele de date. MySQL este, de fapt, un server SQL – el răspunde interogațiilor de informație care sunt cuprinse în SQL. Acest server MySQL poate fi accesat folosind o mare varietate de limbaje de programare (PHP-ul fiind unul dintre cele mai comune).

MySQL și-a dovedit utilitatea în special în mediul Unix dar există și variante pentru platforma Windows. El poate fi achiziționat direct de pe internet, permițând administratorului crearea rapidă a unei baze de date, a unui user pentru acea baza de date, precum și administrarea acelei baze de informații dar și a accesului la ea de către diferiți utilizatori.

PHP (acronim recursiv pentru „PHP: Hypertext Preprocessor”) este un limbaj de scripting utilizat pe scară largă, realizat și distribuit în sistem Open Source, ce se potrivește producției Web și poate fi încapsulat în HTML.

Un prim element care a permis realizarea acestui site cu ajutorul scriptului PHP este ușurința cu care poate fi utilizat de către un începător, pe de o parte, iar pe de alta, multiplele facilități avansate oferite unui programator profesional.

O altă facilitate oferită de PHP este aceea că nu este limitat să scoată informațiile rezultate doar în format HTML. Posibilitățile PHP-ului includ afișarea de imagine, fișiere PDF și chiar filmulețe Flash (folosind librăriile libswf și Ming) toate generate instant. Se poate, de asemenea, ca rezultatul să fie orice fișier text, cum ar fi XHTML sau orice alte fișiere XML. PHP poate genera automat aceste fișiere și să le salveze în sistemul de fișiere în loc să le afișeze, formând un cache de partea serverului pentru conținutul dinamic realizat de administrator. Această facilitate oferă un spațiu de administrare și utilizare a informațiilor foarte mare. Pe de altă parte, este permisă completarea ulterioară cu noi intrări din diferite arhive literare, fără a fi nevoie de prelucrarea și modificarea materialului introdus. Această facilitate oferă posibilitatea administrării unui volum de informații diverse într-un timp destul de scurt, ceea ce micșorează considerabil efortul administrării paginii Web mărind foarte mult utilitatea acesteia.

În cele din urmă, dar nu în ultimul rând, tehnologia PHP oferă extensii interesante, cum ar fi funcții ale motorului de căutare monoGoSearch, funcții pentru accesarea IRC-ului, multe utilitare de compresie (gzip, bz2), traducere etc. ceea ce permite un număr aproape nelimitat de aplicații posibile ce pot fi rulate pe o bază de date electronică. Existența motorului de căutare și a utilitărelor de compresie permite vizualizarea rapidă a informațiilor solicitate și stocarea lor într-un spațiu de memorie destul de mic.

În concluzie, pagina Web conține o parte de administrare cu autentificare prin parolă și o parte de utilizare disponibilă tuturor clienților Web. Partea de administrare are un număr limitat de utilizatori care efectuează diferite operațiuni de adăugare, actualizare, modificare, corelare sau ștergere a informațiilor de pe site. În plus, fiind disponibilă pe net, pagina poate permite accesul la modulul de administrare pe mai multe nivele și a altor utilizatori de la alte institute din țară și nu numai.

Realizarea unei astfel de pagini Web duce la dezvoltarea unui domeniu încă puțin exploatat pentru cultura română, în general, și pentru domeniul literaturii, în special, comparativ cu ceea ce există astăzi în lume. Finalizarea proiectului și aplicarea sa la întreaga viață literară românească, în vederea transpunerii într-o bază de date, facilitează integrarea culturii noastre în imensul domeniu virtual al bibliotecilor on-line și face cunoscut specificul românesc peste hotarele țării prin promovarea în lume a literaturii și culturii românești.

*

* *

ECHIPA

Echipa care a lucrat la grantul *Evidența informatizată a vieții literare românești dintre 1900-2006*. Autori este alcătuită din cercetători de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și un colaborator extern de la Institutul de Informatică Teoretică, Iași:

A. de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”:

Responsabil de grant: cercet. științific gr. I dr. Ofelia Ichim

Consilieri științifici: prof. univ. dr. Dan Mănuță

prof. univ. dr. Florin Faifer

Membri: cercet. științific Tamara Adoamnei
cercet. științific drd. Șerban Axinte
cercet. științific Nicoleta Borcea
asist. cercet. drd. Marius-Radu Clim
cercet. științific drd. Amalia Voicu

B. de la Institutul de Informatică Teoretică – Filiala din Iași a Academiei Române:
Colaborator extern: asist. cercet. Ramona Luca

A Record in Electronic Format of Romanian Literary Life between 1900-2006. Authors

Obviously it is necessary to improve the level of using computer science in Romanian philology research. In this article we refer to the grant awarded by the Romanian Academy, entitled *A Record in Electronic Format of Romanian Literary Life between 1900-2006. Authors*. It was won by the researchers of the Department of Literary History, the “A. Philippide” Institute of Romanian Philology – the Iasi Branch of the Romanian Academy, in the competition organized by the Romanian Academy for 2005-2006. The result of this grant is the site <http://www.iit.tuiasi.ro/philippide/dictionare/> built in order to improve the work at *Dicționarul General al Literaturii Române* (‘The General Dictionary of Romanian Literature’), namely its *Addenda* and its second edition.

